

ČEMU SE VĚNOVAT VÍCE?

Rozhodně **lovu spárkaté zvěře**, což lze považovat za důležité pěstební opatření. Stejně jako odolné a přizpůsobivé lesy potřebujeme zdravé a odolné populace domácích druhů zvěře. Současné způsoby zacházení s populacemi zvěře neprospívají lesu ani zvěři samotné.

Je nutné zefektivnit metody lovu – od častého individuálního přejít k občasnému hromadnému lovu, např. efektivním nahánkám se slíděním, skoncovat s pronajímáním honiteb, efektivně motivovat personál velkých vlastníků k lovu, omezit přikrmování spárkaté zvěře a podpořit návrat velkých šelem.

Dosažení vyváženého stavu mezi zvěří a lesem určitě usnadní mnohá z výše uvedených opatření PBHL, zejména jakákoliv podpora podmínek pro přirozenou obnovu, jako například udržování porostů v trvale nerovnoměrně rozvolněném zápoji.

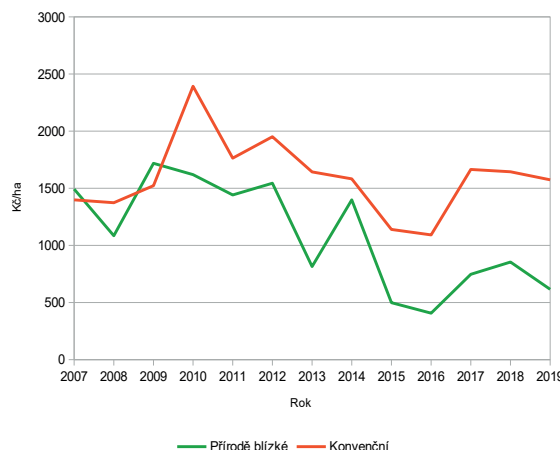
Větší pozornost je třeba věnovat podmínkám pro **zvýšení biodiverzity**, např. ponecháváním dostatečného množství silného dřeva na dožití a k samovolnému rozpadu, a opatřeními pro podporu **vodozádržné funkce lesní půdy**, např. vyloučením pojezdu mechanismů mimo vyklizovací linky nebo zpomalováním povrchového odtoku, např. i ponecháním vývrátů v lesních potocích.

Další inspiraci lze nalézt například na webu:
<https://prosilvabohemica.cz/>.

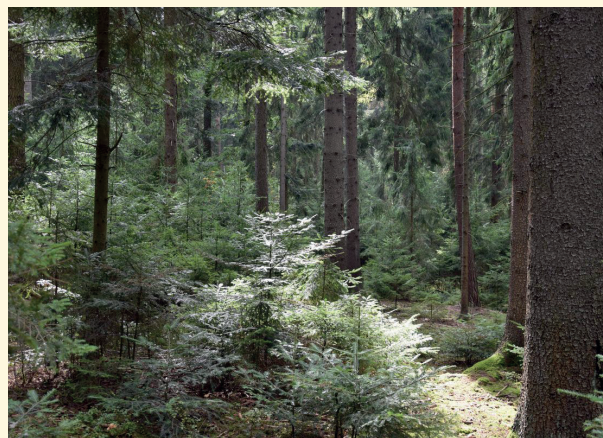
text: Pro Silva Bohemica
foto: Milan Košulič
grafika: Kateřina Pašková Janatová

Pěstební náklady na příkladu jednoho většího majetku v ČR

Srovnání přírodě blízkého (nepasečného) a konvenčního (pasečného) hospodaření

graf: upraveno podle Ferkl, V.: Může být nepasečný – výběrný způsob alternativou pro naše lesy? Brno, 2021.

 Pro Silva Bohemica

Kontakt:

Pro Silva Bohemica, z.s.
Zemědělská 810/3
613 00 Brno – Černá Pole
e-mail: predseda@prosilvabohemica.cz

JAK ZAČÍT PŘÍRODĚ BLÍZKÉ HOSPODAŘENÍ V LESÍCH

www.prosilvabohemica.cz

PROČ PŘEJÍT NA PŘÍRODĚ BLÍZKÉ HOSPODAŘENÍ V LESÍCH?

Motivací k přechodu na přírodě blízké hospodaření v lesích (PBHL) je nejčastěji špatný stav lesa, přinášející opakující se kalamity a vysoký podíl rozptýlené nahodilé těžby, vysoké pěstební náklady, nekvalitní dříví, špatný stav půdy a další.

Hlavní charakteristikou PBHL je co největší využívání přirozených procesů v lesních ekosystémech k dosažení hospodářských cílů vlastníka.

KTERÉ PŘIROZENÉ PROCESY LZE VYUŽÍVAT A JAKÝ MAJÍ EFEKT?

Pro pochopení možností využívání přirozených procesů při hospodaření je zásadní poučení z vývoje přírodních lesů. Následující výčet není ani úplný, ani nevyjadřuje pořadí významu.

Využití **přirozené obnovy** nejen velmi výrazně šetří náklady, ale především vede k přiblížení k přirozené druhové a genetické struktuře odpovídající stanovišti, k udržení přirozeného stavu půdy i lesního prostředí a vylučuje deformace kořenů.

Sukcese místo umělé obnovy kalamitních holin jednak obnovu porostů zlevní, jednak způsobí rychlejší návrat porostního prostředí (pionýrské dřeviny rostou rychleji než většina tzv. cílových dřevin), má pozitivní vliv na kvalitu půdy a následné porosty jsou většinou pestřejší druhově, geneticky i věkově a prostorově. Pionýrské dřeviny poskytují užitkové dříví rychleji a přitom vytvářejí polostinné porostní prostředí pro přirozený růst a vývoj stinných cílových dřevin.

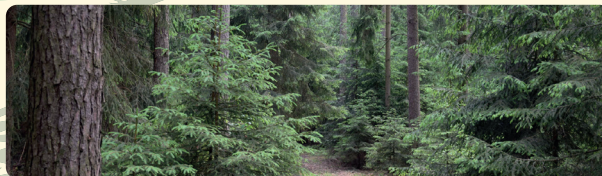
Většina hlavních hospodářských dřevin (SM, BK, JD) má evolucí danou růstovou dynamiku, charakterizovanou pomalým růstem v mládí v zástinu. Stejně jako „stanovištní vhodnost“ je nutno respektovat „**přirozenou růstovou dynamiku**“. Je tedy například neodborné vysazovat zejména JD a BK, ale i SM, na osluněné holiny.

Nepřirozené a stresující je také rychlé odclonění nárostů těchto dřevin v rámci krátké obnovní doby. Respektování pomalého růstu v mládí má přímé důsledky, např. na hustší a tedy mechanicky a vůči hnilobám odolnější jádrové dřevo, tenčí větve, tudíž menší sukatost dříví, ale především širší genetickou variabilitu spojenou s vyšší odolností a adaptační schopností populace (resilience).

Autoredukce v zástinu, způsobená „bojem“ o světlo a další zdroje, vede k vítězství „nejsilnějších“. Vitalita (životaschopnost) jedinců tvoří vitalitu populace, tedy spoluutváří její odolnost a přizpůsobivost vůči nepříznivým vlivům všeho druhu. Využití autoredukce při dlouhé obnovní době zejména u nárostů a mlazin výrazně snižuje náklady na výchovu porostů.

Přirozená disturbanční dynamika středoevropského lesa je charakterizovaná **maloplošností** a **diferencovanou hustotou** zápoje. Stromové patro přírodních lesů (s výjimkou horských smrčín) zaniká a obnovuje se na malých ploškách velikosti koruny starého stromu nebo hloučku stromů. Jen velmi výjimečně vznikají disturbance na větších souvislých plochách (několik desítek arů a více), kde pak nastupuje sukcese (tzv. velký vývojový cyklus).

Mozaikovitě strukturované lesy jsou stabilnější, mají vyšší biodiverzitu a předpokládá se vyšší schopnost adaptace na klimatické změny.

KTERÉ ČINNOSTI OMEZIT, VYLOUČIT NEBO ZMĚNIT?

Téměř okamžitý ekonomický efekt má omezení až vyloučení holosečí, využití přirozené obnovy, sukcese na kalamitních holinách, omezení ochrany kultur proti buření, např. v důsledku přesunu umělé obnovy z holin do podsadeb, kde buřeň neškodí, nebo jen málo.

Vyloučení holosečí vede k okamžitému snížení podílu živelné nahodilé těžby. Mýtní těžba výběrem a intenzivnější úrovně probírky rychle zlepší podmínky pro přirozenou obnovu.

Umělou obnovu je vhodné omezit jen na dřeviny, které se nemohou obnovit přirozeně. Vhodné je doplnění cenných dřevin jako ekonomické příměsi (TR, JV, KL, JL, JRB ap.). Stinné dřeviny jako JD a BK vysazujeme výhradně do podsadeb, nebo kotlíků. Nikdy nepoužijeme jedinou dřevinu na souvislé ploše větší než několik arů, výjimečně desítek arů. Neobnovené mezery do velikosti 2–4 arů v přiměřeném množství zvyšují biodiverzitu i stabilitu lesa.

Omezením ochrany kultur proti buření na ploškovou, maximálně pruhovou, dojde většinou k zahuštění vysázených dřevin nálety různých pionýrů, kteří se nevysekávají, ale zapojí do druhové struktury porostu – v případě dříve vysázeného SM, BK a JD nejlépe jako horní patro.

V souvislosti s klimatickou změnou roste význam vitality před kvalitou. Proto při **výchově porostů** upřednostňujeme přirozený výběr autoredukce. Umělými zásahy se především snažíme zvyšovat druhovou, výškovou a prostorovou pestrost porostu, a to převážně **úrovňovými zásahy nepravidelné intenzity**. Po každém zásahu musí být porost pestřejší a s výrazně diferencovanou hustotou na malých ploškách. Dbáme přitom na péči o koruny, neboť tím zvyšujeme fruktifikaci a podporujeme vitalitu.